

Stavanger
kommune

Premature barn i barnehage

Til deg som møter premature barn i barnehagen

Barn som er født for tidlig har gått glipp av viktige uker i mors liv. 1/3 av hjernens vektøkning og modning skjer de siste 6-8 ukene av svangerskapet. Nervesystem, hjerne og indre organer er umodne. Denne umodenheten kan være årsak til at de premature barna kan få følgetilstander som viser seg helt opp i skolealder. For tidlig fødte barn har i tillegg ofte en tøff og traumatisk start på livet. De har større risiko for utfordringer på ulike utviklingsområder enn barn født til termin.

For tidlig fødte barn kan være sensitive for sansepåvirkninger, og de kan gi forsinkede signaler som er mindre tydelige enn hos barn født til termin. Det kan derfor være mer utfordrende å "lese" disse barna. De kan også ha lavere kapasitet til å tåle belastninger og tilpasse seg miljøet. Det er derfor ekstra viktig at barnehagemiljøet er sensitivt og tilpasser seg det premature barnets behov og signaler. Sensitiviteten kan vise seg som overfølsomhet for lyd, lys, synsstimuli, berøring, bevegelsesstimuli eller annen sansepåvirkning. For tidlig fødte barn kan ha et smalere «toleransevindu» enn fullbårne barn, og ha lavere terskel for ubehag. De blir da forttere overveldet. Dette kan komme i veien for god deltakelse og mestring i hverdagen.

Premature barn kan oppleve utfordringer i barnehagen knyttet til ulike utviklingsområder som motorikk, språk, og sosial- og emosjonell kompetanse.

Det er viktig å understreke at de utfordringene som omtales her, ikke er representative for alle for tidlig fødte barn. En god tilvenning og start i barnehagen vil ha betydning for barnehageårene og for barnets mestring, trivsel og utvikling.

Tips og råd til barnehagen

Tilvenning:

- **Oppstartsamtale med foreldre:** Informasjon om barnet og barnets historie gir økt innsikt og forståelse hos de voksne i barnehagen. Det anbefales at personalet på avdelingen barnet skal tilhøre, har grunnleggende kunnskap om mulige senvirkninger av for tidlig fødsel.
- Tilvenningen bør legges til et tidsrom der få andre barn har tilvenning, og bør foregå i **barnets tempo**. Det er en fordel om barnet langsomt kan nærme seg andre barn og helst ett barn om gangen.
- Barnet bør ha en **primærkontakt** ved oppstart, og det anbefales å bruke god tid på relasjonsbygging både med barnet og foreldre.

På avdelingen:

- **Begrens inntrykk:** For å unngå overstimulering kan det være nyttig å dele opp barnegruppen. Dette skaper mer ro og begrenser inntrykk.
- Dersom barnet viser tegn på å være trøtt, urolig, trist eller ha vansker med å konsentrere seg, kan det være tegn på at barnet er overstimulert. Ved behov, **tilrettelegg for pauser og skjerming** for barnet i løpet av barnehagedagen.
- **Mestring og selvtillit:** Det er viktig å legge til rette for mestringsopplevelser for alle barn. Noen for tidlig fødte barn trenger mer tid på å fullføre oppgaver.
- **Skap trygghet og forutsigbarhet:** Generell pedagogisk tilrettelegging i form av struktur, høy grad av forutsigbarhet og faste rutiner, bruk av konkrete og visuell støtte er viktig for å skape trygghet. Avvik fra planen og de faste rutinene krever forberedelse. Ved vikarbruk, forsøk å prioritere fast personal til oppfølging av det premature barnet.
- **Stabil sittestilling:** Mange premature barn har nedsatt styrke i kjerne-muskulatur. Dette kan føre til at det strever med å sitte oppreist over tid, og kan få innvirkning på fokus og utholdenhet ved spising, tegning og andre finmotoriske aktiviteter. Det er derfor viktig med god støtte under beina.
- **Måltid:** Barn som er født for tidlig kan ha utfordringer med måltid. Prøve å få til positive måltider med fast plass ved bordet, stol med fot-støtte, små grupper med barn og god tid.

- **Jevnlig kontakt mellom hjem og barnehage:** Premature barn viser ofte ikke tegn på overstimulering før de kommer hjem om ettermiddagen. Det er viktig med tett og åpen dialog mellom barnehagen og foreldre for å få et godt bilde på hvordan barnet har det
- **Følg nøye med på utviklingen og be om hjelp tidlig! Ved bekymring må barnehagen ha lav terskel for å informere foreldre og i samråd med dem ta kontakt med hjelpeapparatet (PPT, fastlege, helsestasjonen, fysio- og ergoterapitjenesten eller andre instanser). Observer barnet jevnlig og bruk TRAS og Alle Med skjemaet en gang hvert halve år.**

Tverrfaglig samarbeid

Alle barn som er født før uke 32 eller med en fødselsvekt på ca 1500 gram, følges opp av et kommunalt tverrfaglig team bestående av helsesykepleier, PPT, fysioterapeut og ergoterapeut. Barnet følges i tillegg individuelt opp av fysioterapeut fram til selvstendig gange. Barn med forsinket motorisk utvikling vil få oppfølging også etter barnehagestart.

Barnet får tilbud om tverrfaglig oppfølging ved 2,5 år og ved 5 år. Det er ønskelig å få en bredest mulig kartlegging av barnet på disse konsultasjonene. Det er derfor viktig å få med barnehagens blikk på barnets trivsel og utvikling. Dette gjør vi gjennom bruk av kartleggingsskjemaene TRAS og Alle Med. Helsestasjonen eller foreldrene vil ta kontakt med barnehagen for å innhente disse skjemaene i forkant av konsultasjonene.

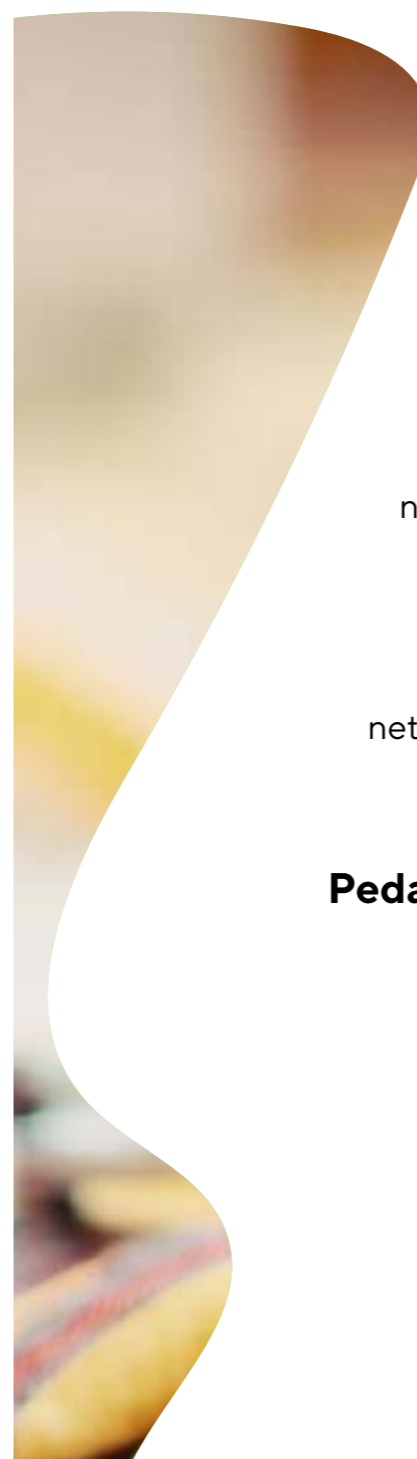
**Prematurforeningen.no har nyttig informasjon om
det premature barnet**

Brosjyren er utarbeidet av:

Fysio- og ergoterapitjenesten
nettside: stavanger.kommune.no/fysioergo

Helsestasjonstjenesten
nettside: stavanger.kommune.no/helsestasjon

Pedagogisk- psykologisk tjeneste - PPT
nettside: stavanger.kommune.no/PPT

Stavanger
kommune

“Hvis du ser at noen er svak - gi dem en verden der de er sterke nok”

Ole Paus